

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
О.Б. Жильцов
01.09.2014 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Теорія соціальної роботи

(шифр і назва навчальної дисципліни)

напрямок підготовки 6.130102 «Соціальна робота»

(шифр і назва напряму підготовки)

спеціальність _____

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація _____

(шифр і назва спеціальності)

інститут, факультет, відділення Інститут людини

(назва інституту, факультету, відділення)

2014-2015 навчальний рік

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
_____ О.Б. Жильцов
_____ 20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Теорія соціальної роботи

(шифр і назва навчальної дисципліни)

напрямок підготовки 6.130102 «Соціальна робота»

(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальність _____

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація _____

(шифр і назва спеціальності)

інститут, факультет, відділення Інститут людини

(назва інституту, факультету, відділення)

2014-2015 навчальний рік

Робоча програма «Теорія соціальної роботи» для студентів за напрямом підготовки «Соціальна робота»

Розробники: Н.Є. Тимошенко, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи

Протокол від «28» серпня 2014 року №9

Завідувач кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи
_____ (Т.Г. Веретенко)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
ТЕОРІЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

напрямок підготовки 6.130102 «СОЦІАЛЬНА РОБОТА»

(освітньо-кваліфікаційний рівень *«бакалавр»*)

за вимогами кредитно-модульної системи

Київ 2014

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

«ПОГОДЖЕНО»

Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи

_____ О.Б. Жильцов
«___» _____ 2013 р.

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Вченою радою Інституту людини

протокол № 1 від 29.08.2013 р.
Учений секретар _____ Т.В. Мельніченко

ТЕОРІЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

напрямок підготовки 6.130102 «СОЦІАЛЬНА РОБОТА»

(освітньо-кваліфікаційний рівень «бакалавр»)

за вимогами кредитно-модульної системи

Програма розглянута і перезатверджена

на засіданні кафедри соціальної педагогіки та соціальної
роботи,

протокол № 1 від 29 серпня 2013 р.

завідувач кафедри _____ Т.Г. Веретенко

Київ 2013

УДК 364
ББК 60.9(4 Укр)
Т 76

Теорія соціальної роботи : програма навчальної дисципліни / уклад.:
Н. Є. Титмошенко. – К. : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2013. – 44 с.

Укладач: Наталія Євгенівна Тимошенко, викладач кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи, кандидат педагогічних наук.

ББК 60.9(4 Укр)
© Тимошенко Н.Є.
© Київський університет імені Бориса
Грінченка, 2013

ЗМІСТ

Пояснювальна записка

Структура програми навчальної дисципліни

I. Опис предмета навчальної дисципліни

II. Тематичний план навчальної дисципліни

III. Програма

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Теорія соціальної роботи»

V. Плани семінарських занять

VI. Завдання для самостійної роботи

VII. Індивідуальна навчально-дослідна робота

VIII. Система поточного та підсумкового контролю

IX. Методи навчання

X. Методичне забезпечення курсу

XI. Питання до екзамену

XII. Рекомендована література

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Соціальна робота належить до професій, які формуються та утверджуються для задоволення нагальних потреб суспільства і його громадян. Вона створює належні умови не лише для соціального забезпечення окремих індивідів, груп, громад, але й для розвитку їх спроможності вибудовувати своє життя, мобілізуючи внутрішні та зовнішні ресурси для подолання складних життєвих обставин.

Теорія соціальної роботи – сукупність сформованих у процесі пізнавальної, практичної діяльності уявлень, концепцій, понять, які відображають закони, закономірності, принципи, тенденції розвитку соціальної роботи, обґрунтовують моделі практики і техніки втручання.

У центрі уваги теорії соціальної роботи перебуває соціальна проблема – суперечливість між реальним станом суспільства (економічним, духовним, культурним) і таким станом, що необхідний для успішного розвитку повноцінної життєдіяльності індивідів і соціальних груп.

Робоча навчальна програма з дисципліни «Теорія соціальної роботи» є нормативним документом КУ імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою соціальної педагогіки та соціальної роботи на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів відповідно до навчального плану для спеціальності «Соціальна робота» денної форми навчання.

Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати бакалавр відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Теорія соціальної роботи», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

Побудова курсу дозволяє студентам отримати знання про сутність та особливості соціальної роботи як фаху, основні аспекти професійної діяльності. Курс дає можливість простежити специфіку виникнення достатньо нового для України професійного виду діяльності.

Мета курсу – дати студентам цілісне уявлення про основи соціальної роботи як теорії, практики, навчальної дисципліни та професійної діяльності, в обґрунтуванні соціальної роботи з різними об'єктами та соціальної роботи в різних соціальних

інституціях.

Курс містить 5 змістових модулів. Загальний обсяг дисципліни складає чотири кредити, що об'єднує всі види навчальної діяльності студента: аудиторні заняття (80 годин), самостійна робота (90 години), контрольні заходи (модульний контроль, екзамен).

Вивчення курсу передбачає формування у студентів **знань** щодо:

- сутності соціальної роботи як теорії, практики, навчальної дисципліни та професійної діяльності;
- характеристик базових теорій соціальної роботи
- особливостей методів індивідуальної, групової соціальної роботи та роботи в громаді;
- об'єктів та суб'єктів соціальної роботи;
- державних та недержавних організацій, що надають соціальні послуги різним категоріям клієнтів

На основі цих знань у студентів будуть сформовані **уміння**:

- застосовувати базові теорії соціальної роботи у практичній діяльності;
- планувати та працювати з різними соціальними агенціями;
- диференціювати зміст діяльності відповідно до різних об'єктів, суб'єктів та напрямів соціальної роботи;
- добирати адекватні методи соціальної роботи відповідно до різних груп клієнтів.

Значна увага приділяється самостійній та індивідуальній роботі студентів. Самостійна робота у процесі опанування курсу „Теорія соціальної роботи” включає опрацювання додаткових інформаційних джерел, підготовку до семінарських занять, різних форм поточного контролю, систематизацію вивченого матеріалу перед модульним контролем та іспитом.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет: процес навчання та виховання студентів вищого навчального закладу в умовах реформування та модернізації системи освіти в Україні, формування особистості фахівця вищої кваліфікації.

Курс:	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS: <i>6 кредитів</i> Змістові модулі: <i>5 модулів</i> Загальний обсяг дисципліни (години): <i>216 годин</i> Тижневих годин: <i>3 години</i>	Галузь знань <i>1301 «Соціальне забезпечення»</i> Назва напрямку: <i>6.130102 «Соціальна робота»</i> Освітньо-кваліфікаційний рівень <i>«бакалавр»</i>	Нормативна Рік підготовки: 1,2 Семестр: 2,3 Семестр 2 Аудиторні заняття: 48 годин, з них: Лекції: 20 годин Семінарські заняття: 22 годин Індивідуальна робота: 6 годин Контрольні заходи: Модульний контроль: 6 годин Самостійна робота: 40 годин Самостійна робота з підготовки до екзамену: 20 год. Семестр 3 Аудиторні заняття: 32 годин, з них: Лекції: 16 годин Семінарські заняття: 12 годин Індивідуальна робота: 4 годин Контрольні заходи: Модульний контроль: 4 годин Самостійна робота: 50 годин Самостійна робота з підготовки до екзамену: 16 год. Разом Аудиторні заняття: 80 годин, з них: Лекції: 36 годин Семінарські заняття: 34 годин Індивідуальна робота: 10 годин Контрольні заходи: Модульний контроль: 10 годин Самостійна робота: 90 годин Самостійна робота з підготовки до екзамену: 36 год. Вид контролю: екзамен.

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви теоретичних розділів		Разом	Аудиторних	Лекцій	Семінарських	Індивідуальна робота	Самостійна Робота	Самостійна робота з підготовки до екзамену	Модульний контроль
Змістовий модуль 1. Соціальна робота як теорія, практика та навчальна дисципліна									
	Теоретичні основи соціальної роботи			2		1		3	
	Тезаурус соціальної роботи			2	2	1		3	
	Разом	28	8	4	2	2		6	2
Змістовий модуль 2. Характеристика базових теорій соціальної роботи									
3	Парадигми та теорії соціальної роботи			2				2	
4	Психологічні теорії соціальної роботи			2		1		2	
5	Соціологічні теорії соціальної роботи			2				2	
6	Комплексні теорії соціальної роботи			2	4	1		2	
	Разом	40	14	8	4	2		8	2
Змістовий модуль 3. Соціальна робота як професійна діяльність									
	Сутність та структура соціальної роботи як професійної діяльності			2	4	1		2	
	Характеристика методів індивідуальної соціальної роботи			2	4	1		2	
	Характеристика методів групової соціальної роботи			2	4			1	
0	Характеристика методів роботи в громаді			2	4			1	
	Разом	46	26	8	16	2		6	2
Змістовий модуль 4. Характеристика об'єктів соціальної роботи									
1	Сім'я, яка опинилась у складних життєвих обставинах			2	2	1		2	
2	Діти та молодь як об'єкти соціальної роботи			2	2			1	
3	Соціально-психологічний портрет			2	2			2	

	людей, які мають функціональні обмеження								
4	Соціальна робота з мігрантами, біженцями та особами без постійного місця проживання			2	2	1		2	
5	Особливості людей поважного віку			2				1	
Разом		62	20	10	8	2		8	2
Змістовий модуль 5. Соціальна робота у різних соціальних інституціях									
6	Соціальна робота в системі культурно-дозвілєвої діяльності			2				2	
7	Соціальна робота в системі соціальних служб			2	2	1		2	
8	Соціальна робота неурядових організацій			2	2	1		4	
Разом		40	12	6	4	2		8	2
Разом за навчальним планом		216	80	36	34	10	90	36	10

ІІІ. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І

Соціальна робота як теорія, практика та навчальна дисципліна

Лекція 1. Теоретичні основи соціальної роботи (2 год.)

Взаємозв'язок соціальної політики і соціальної роботи. Сутність поняття «соціальна робота». Предмет та завдання соціальної роботи. Змістова характеристика соціальної роботи. Закономірності, функції соціальної роботи. Принципи соціальної роботи. Соціальна робота в системі наук. Соціальна робота як вид професійної діяльності. Зміст соціальної роботи як навчальної дисципліни.

Основні поняття теми: соціальна робота, соціальний працівник, соціальна політика предмет, завдання, функція, закономірність, принцип.

Лекція 2. Тезаурус соціальної роботи (2 год.)

Поняття тезаурусу соціальної роботи. Групи понять і категорій соціальної роботи. Запозичені поняття та категорії соціальної роботи. Зміст загальних понять і категорій соціальної роботи. Характеристика специфічних понять і категорій соціальної роботи.

Основні поняття теми: понятійний апарат, явище, поняття, термін, термінологія, категорія, група понять і категорій соціальної роботи, соціум, соціальне середовище, соціальні відносини, соціалізація, соціальне виховання, соціальна активність, соціальна діяльність, соціальна реабілітація, соціальна адаптація, соціальний захист, соціальний інститут, соціальне інспектування, соціальна діагностика, соціальний педагог, соціальний працівник, соціальне обслуговування, соціальна профілактика, соціальне страхування, соціальний супровід, добротність, волонтерський рух.

Семінар 1. Зв'язок соціальної роботи з іншими науками та галузями суспільної практики (2 год.)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ ІІ

Характеристика базових теорій соціальної роботи

Лекція 3. Парадигми та теорії соціальної роботи (2 год.)

Соціальна робота як парадигмальна теорія і практика. Сутність поняття «теорія соціальної роботи». Класифікація теорій соціальної роботи за спорідненістю із соціально-гуманітарними науками: психологічні теорії соціальної роботи, соціологічні теорії соціальної роботи, комплексні (біопсихосоціальні) теорії соціальної роботи. Взаємозв'язок теорії і практики соціальної роботи.

Основні поняття теми: теорія соціальної роботи, психологічні теорії соціальної роботи, соціологічні теорії соціальної роботи, комплексні (біопсихосоціальні) теорії соціальної роботи, практика соціальної роботи.

Лекція 4. Психологічні теорії соціальної роботи (2 год.)

Психодинамічна теорія соціальної роботи. Напрями розвитку сучасного психоаналізу. Техніки психодинамічної теорії. Біхевіористські і когнітивні теорії соціальної роботи. Гуманістично-екзистенційна теорія соціальної роботи.

Основні поняття теми: психодинамічна теорія соціальної роботи, фрустрація, перенесення (трансфер), контрперенесення, інтерпретація, біхевіористська теорія соціальної роботи, когнітивна теорія соціальної роботи, когнітивно-біхевіористська теорія соціальної роботи, гуманістична теорія соціальної роботи, екзистенційна теорія соціальної роботи.

Лекція 5. Соціологічні теорії соціальної роботи (2 год.)

Системна теорія соціальної роботи. Екологічна теорія соціальної роботи. Використання у соціальній роботі теорії ролей. Соціально-радикальна теорія соціальної роботи.

Основні поняття теми: системна теорія соціальної роботи, екологічна теорія соціальної роботи, ролі, соціально-радикальна теорія соціальної роботи.

Лекція 6. Комплексні теорії соціальної роботи (2 год.)

Кризове втручання. Положення теоретичної основи кризового втручання. Методи кризового втручання. Зосереджена на завданні теорія соціальної роботи. Етапи діяльності відповідно до зосередженої на завданні теорії соціальної роботи. Сімейна терапія. Напрями сімейної терапії. Психосоціальна терапія. Соціально-педагогічна теорія соціальної роботи. Компоненти соціально-педагогічної теорії соціальної роботи.

Основні поняття теми: криза, кризове консультування, інтенсивний догляд (опіка), зосереджена на завданні теорія соціальної роботи, сімейна терапія, психосоціальна терапія, соціально-педагогічна теорія соціальної роботи, соціалізація, ре соціалізація.

Семінар 2-3 Роль теорій соціальної роботи у практичній діяльності соціальних працівників (4 год).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III

Соціальна робота як професійна діяльність

Лекція 7. Сутність та структура соціальної роботи як професійної діяльності (2 год.)

1. Сутність понять «об'єкт», «суб'єкт», «клієнт». Характеристика категорій клієнтів соціальної роботи. Суб'єкти соціальної роботи. Структура соціальної роботи. Класифікація суб'єктів соціальної роботи. Рівні соціальної роботи. Основні напрями, функції, ресурси та ресурсне забезпечення соціальної роботи.

Основні поняття теми: об'єкт, суб'єкт, напрями соціальної роботи, функції, ресурс, ресурсне забезпечення.

Семінар 4. Структура соціальної роботи в Україні (2 год.)

Семінар 5. Ресурсне забезпечення соціальної роботи (2 год.)

Лекція 8. Характеристика методів індивідуальної соціальної роботи (2 год.)

Ведення випадку в соціальній роботі. Процес ведення випадку. Первинне оцінювання і складання плану догляду. Реалізація плану втручання і оцінювання його результатів. Ведення професійних записів. Індивідуальне консультування в соціальній роботі. Специфіка консультування у соціальній роботі. Соціально-психологічне консультування у соціальній роботі. Телефонне консультування в соціальній роботі. Представництво інтересів клієнта в соціальній роботі. Особливості представництва інтересів. Різновиди і стратегії представництва інтересів. Процес індивідуального представництва інтересів. Безпосереднє професійне представництво. Вулична соціальна робота. Призначення вуличної соціальної роботи.

Основні поняття теми: ведення випадку (робота з випадками), консультування у соціальній роботі, соціально-психологічне консультування у соціальній роботі (каунселінг), телефон довіри, представництво (адвокатування) у соціальній роботі, вулична соціальна робота,

Семінар 6. Призначення консультування в соціальній роботі (2 год.)

Семінар 7. Особливості вуличної соціальної роботи (2 год.)

Лекція 9. Характеристика методів групової соціальної роботи (2 год.)

Класифікація груп і групові процеси. Різновиди груп у соціальній роботі. Групові процеси і явища. Терапевтичні ефекти групи і групової соціальної роботи. Організація і підготовка групової соціальної роботи. Переговори і узгодження діяльності. Проведення групових занять і зустрічей. Завершення і оцінювання групової соціальної роботи. Проведення тренінгів у соціальній роботі. Суть і призначення тренінгової роботи. Методи і стилі навчання. Особливості соціально-психологічних тренінгів. Навчальні тренінги для соціальних працівників. Самокерована соціальна робота. Особливості груп самодопомоги. Організація самокерованої групової соціальної роботи. Форми роботи у групах самодопомоги.

Основні поняття теми: група, групова динаміка, тренінг, соціально-психологічний тренінг, групи самодопомоги (взаємодопомоги).

Семінар 8. Групова робота у практичній діяльності соціальних працівників (2 год.)

Семінар 9. Перспективи розвитку самокерованої групової роботи (2 год.)

Лекція 10. Характеристика методів роботи в громаді (2 год.)

Сутність і типологія громад. Структура громади. Ключові характеристики роботи в громаді. Методи і моделі роботи в громаді. Робота з розвитку громад. Особливості розвитку громади. Робота з групами і коаліціями в громаді. Залучення учасників громади до процесу прийняття рішень. Догляд у громаді. Значення догляду у громаді. Принципи догляду у громаді. Організація догляду у громаді. Колективне представництво інтересів у громаді. Стратегія колективного представництва. Лобіювання інтересів у соціальній роботі і його різновиди. Проведення масових акцій у громаді. Проведення інформаційних кампаній у громаді.

Основні поняття теми: громада, розвиток громади, коаліція, залучення громадян, колективне представництво, кампанія з представництва інтересів, лобіювання у соціальній роботі, масові акції, інформаційні кампанії.

Семінар 10. Форми та методи колективного представництва інтересів у громаді (2 год.)

Семінар 11. Мережа закладів, які забезпечують безперервність догляду в громаді (2 год.)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV

Характеристика об'єктів соціальної роботи

Лекція 11. Сім'я, яка опинилась у складних життєвих обставинах (2 год.)

Визначення понять «сім'я», «складні життєві обставини», «сім'я, яка опинилась в складних життєвих обставинах». Класифікація сімей, які опинилися в складних життєвих обставинах. Соціальні послуги, що надаються сім'ям, які опинились у складних життєвих обставинах та їх спрямованість. Форми соціальної роботи з сім'ями. Технологія надання соціальних послуг сім'ї. Порядок взаємодії суб'єктів соціальної роботи із сім'ями

Основні поняття теми: сім'я, складні життєві обставини, сім'я, яка опинилась в складних життєвих обставинах, соціальні послуги, соціально-побутові, соціально-економічні, соціально-психологічні, соціально-педагогічні, соціально-медичні, інформаційні послуги, послуги з працевлаштування, послуги з професійної реабілітації осіб з обмеженими фізичними можливостями.

Семінар 12. Насильство в сім'ї як комплексна проблема соціальної роботи (2 год.)

год.)

Лекція 12. Діти та молодь як об'єкти соціальної роботи (2 год.)

Сутнісна характеристика поняття «дитина», «діти». Конвенція про права дитини, або «Дитячий закон». Характеристика категорій дітей «групи ризику». Сутність поняття “молодь”. Особливості вікової групи. Принципи та завдання реалізації соціальної роботи з молоддю. Основні напрямки роботи соціальних працівників з молоддю. Методи соціальної роботи з молоддю.

Основні поняття теми: діти, дитина, групи ризику, діти «групи ризику», соціальне сирітство, діти-сироти, діти, позбавлені батьківського піклування, діти вулиці, діти девіантної поведінки, діти, які мають функціональні обмеження, обдаровані діти, молодь, принципи, форми, методи, напрями соціальної роботи з молоддю, соціальна профілактика, соціальне обслуговування, соціальні послуги, соціальна допомога, соціальний супровід, соціальна реабілітація.

Семінар 13 Особливості соціальної роботи з молоддю (2 год).

Лекція 13. Соціально-психологічний портрет людей, які мають функціональні обмеження (2 год.)

Сутність поняття «люди, які мають функціональні обмеження». Напрями, принципи, форми та методи соціальної роботи з окремими групами людей з обмеженими можливостями. Реалізація державної політики соціального захисту людей з обмеженими можливості. Соціальна робота з людьми, які мають фізичні та сенсорні обмеження. Соціальна робота з людьми з проблемами психічного здоров'я. Соціальна робота із розумово відсталими клієнтами, інвалідами.

Основні поняття теми: люди, які мають функціональні обмеження, люди, які мають фізичні та сенсорні обмеження, люди з проблемами психічного здоров'я, соціокультурна реабілітація, люди з особливими потребами, розумово відсталі клієнти, інваліди.

Семінар 14. Приклади діяльності соціальних служб щодо людей, які мають функціональні обмеження (2 год.)

Лекція 14. Соціальна робота з мігрантами, біженцями та особами без постійного місця проживання (2 год.)

Зміст понять «мігрант», «біженець», «особа без постійного місця проживання». Проблеми мігрантів, біженців та осіб без постійного місця проживання. Завдання соціальної роботи з мігрантами, біженцями і особами без постійного місця проживання. Практична соціальна робота з мігрантами та біженцями. Вулична соціальна робота як один з методів роботи з особами без постійного місця проживання.

Основні поняття: мігрант, біженець, особа без постійного місця проживання

Семінар 15. Особливості надання соціальних послуг особам без постійного місця проживання (2 год.)

Лекція 15. Особливості людей поважного віку (2 год.)

Глобальна тенденція постаріння населення. Психофізіологічні особливості поважної людини. Соціальна робота з людьми зрілого віку. Соціальна робота з клієнтами похилого віку. Соціальний захист людей поважного віку (принципи, напрями роботи, вміння та навички, які необхідні соціальному працівнику з даною групою). Заклади соціального захисту людей похилого віку в Україні. Соціальне обслуговування громадян похилого віку у територіальних центрах. Мережа будинків-інтернатів в Україні.

Основні поняття теми: старість, старіння, профілактика, підтримка, представництво, люди поважного віку, люди зрілого віку, люди похилого віку, територіальний центр соціального обслуговування пенсіонерів, будинок-інтернат, спеціальні будинки-інтернати для громадян похилого віку та інвалідів, геріатрія.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ V

Соціальна робота у різних соціальних інституціях

Лекція 16. Соціальна робота в системі культурно-дозвілєвої діяльності (2 год.)

Аналіз змісту поняття дозвілля та культурно-дозвілєвої діяльності. Типи позашкільних закладів. Функції, принципи та види культурно-дозвілєвої діяльності. Форми організації дозвілля дітей та молоді. Класифікація форм соціально-педагогічної діяльності. Алгоритм проектування форм організації дозвілля дітей та молоді. Триєдина складова форми організації дозвілля. Діяльність соціального працівника культурно-дозвілєвої сфери.

Основні поняття теми: дозвілля, культурно-дозвілєва діяльність, функції, принципи, напрями, види культурно-дозвілєвої діяльності, організація дозвілля дітей та молоді (або соціально-культурна анімація), форми соціально-педагогічної діяльності

Лекція 17. Соціальна робота в системі соціальних служб (2 год.)

Сутність соціального обслуговування і соціальної служби. Структура соціальних служб в Україні. Соціальні служби на місцях. Етапи розвитку центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді. Центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді як суб'єкти реалізації соціальної політики

Основні поняття теми: соціальне обслуговування, соціальні служби, центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді.

Семінар 16. Зміст та напрями діяльності центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді (2 год.)

Лекція 18. Соціальна робота неурядових організацій (2 год.)

Роль неурядових організацій у вирішенні соціальних проблем сімей, дітей, та молоді. Типові функції, основні види діяльності, спектр послуг неурядових організацій. Дитячі та молодіжні громадські організації як ефективний фактор соціалізації особистості. Групи сервісних неурядових організацій, які працюють в інтересах дітей та молоді та напрями їх діяльності. Співпраця неурядових організацій з державними організаціями щодо надання соціальних послуг різним категоріям клієнтів.

Основні поняття теми: громадські організації, благодійні фонди, спілки (асоціації).

Семінар 17. Соціальна робота неурядових організацій з різними категоріями клієнтів (4 год.)

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Теорія соціальної роботи»

Разом: 216 год., лекції – 36 год., семінарські заняття – 34 год., індивід. робота – 10 год., самостійна робота – 90 год., модульний контроль – 10 год., підготовка до екзамену – 36 год., підсумковий контроль (екзамен).

Модулі	Змістовий модуль I			
Назва модуля	Соціальна робота як теорія, практика та навчальна дисципліна (43 бали)			
Теми лекцій	Теоретичні основи соціальної роботи		Тезаурус соціальної роботи	
Кількість балів	1		1	
Теми семінарських занять			Зв'язок соціальної роботи з іншими науками та галузями суспільної практики (11 балів: 1-за відвідування, 10-за роботу на семінарському занятті)	
Кількість балів			11	
Виконання завдання для самостійної роботи	5 балів			
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)			
Модулі	Змістовий модуль II			
Назва модуля	Характеристика базових теорій соціальної роботи (56 балів)			
Теми лекцій	Парадигми та теорії соціальної роботи	Психологічні теорії соціальної роботи	Соціологічні теорії соціальної роботи	Комплексні теорії соціальної роботи
Кількість балів	1	1	1	1
Теми семінарських занять				Роль теорій соціальної роботи у практичній діяльності соціальних працівників (11 балів: 1-за відвідування, 10-за роботу на семінарському занятті)
Кількість балів				22
Виконання завдання для самостійної роботи	5 балів			
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 2 (25 балів)			
Модулі	Змістовий модуль III			
Назва модуля	Соціальна робота як професійна діяльність (122 бали)			

Теми лекцій	Сутність та структура соціальної роботи як професійної діяльності		Характеристика методів індивідуальної соціальної роботи		Характеристика методів групової соціальної роботи		Характеристика методів роботи в громаді	
Кількість балів	1		1		1		1	
Теми семінарських занять	Структура соціальної роботи в Україні (11 балів: 1-за відвідування, 10-за роботу на семінарському занятті)	Ресурсне забезпечення соціальної роботи (11 балів: 1-за відвідування, 10-за роботу на семінарському занятті)	Призначення консультування в соціальній роботі (11 балів: 1-за відвідування, 10-за роботу на семінарському занятті)	Особливості вуличної соціальної роботи (11 балів: 1-за відвідування, 10-за роботу на семінарському занятті)	Групова робота у практичній діяльності соціальних працівників (11 балів: 1-за відвідування, 10-за роботу на семінарському занятті)	Перспективи розвитку самокерованої групової роботи (11 балів: 1-за відвідування, 10-за роботу на семінарському занятті)	Форми та методи колективного представництва інтересів у громаді (11 балів: 1-за відвідування, 10-за роботу на семінарському занятті)	Мережа закладів, які забезпечують безперервність догляду в громаді (11 балів: 1-за відвідування, 10-за роботу на семінарському занятті)
Кількість балів	11	11	11	11	11	11	11	11
Виконання завдання для самостійної роботи	5 балів							
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 3 (25 балів)							
Модулі	Змістовий модуль IV							
Назва модуля	Характеристика об'єктів соціальної роботи (79 балів)							
Теми лекцій	Сім'я, яка опинилась у складних життєвих обставинах		Діти та молодь як об'єкти соціальної роботи		Соціально-психологічний портрет людей, які мають функціональні обмеження		Соціальна робота з мігрантами, біженцями та особами без постійного місця проживання	
Кількість балів	1		1		1		1	
Теми семінарських занять	Насильство в сім'ї як комплексна проблема соціальної роботи (11 балів: 1-за відвідування, 10-за роботу на семінарському занятті)		Особливості соціальної роботи з молоддю (11 балів: 1-за відвідування, 10-за роботу на семінарському занятті)		Приклади діяльності соціальних служб щодо людей, які мають функціональні обмеження (11 балів: 1-за відвідування, 10-за роботу на семінарському занятті)		Особливості надання соціальних послуг особам без постійного місця проживання (11 балів: 1-за відвідування, 10-за роботу на семінарському занятті)	
Кількість балів	11		11		11		11	

Виконання завдання для самостійної роботи	5 балів		
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 4 (25 балів)		
Модулі	Змістовий модуль V		
Назва модуля	Соціальна робота у різних соціальних інституціях (55 балів)		
Теми лекцій	Структура закладів та установ соціальної сфери	Соціальна робота в системі соціальних служб	Соціальна робота неурядових організацій
Кількість балів	1	1	1
Теми семінарських занять		Зміст та напрями діяльності центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді (11 балів: 1-за відвідування, 10-за роботу на семінарському занятті)	Соціальна робота неурядових організацій з різними категоріями клієнтів (11 балів: 1-за відвідування, 10-за роботу на семінарському занятті)
Кількість балів		11	11
Виконання завдання для самостійної роботи	5 балів		
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 5 (25 балів)		
ІНДЗ	30 балів(здається наприкінці курсу)		
Підсумковий контроль	Екзамен (40 балів)		
Розрахунок	385:60=6,42 <i>Студент набрав X балів; Розрахунок: X:6,42=XX балів. XX балів+бали за екзамен=Загальна кількість балів</i>		

V. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Соціальна робота як теорія, практика та навчальна дисципліна
Семінар 1. Зв'язок соціальної роботи з іншими науками та галузями
суспільної практики (2 год.).

1. Зв'язок соціальної роботи з наукою соціологія.
2. Зв'язок соціальної роботи з наукою політологія та право.
3. Зв'язок соціальної роботи з наукою психологія.
4. Зв'язок соціальної роботи з наукою соціальна педагогіка.
5. Зв'язок соціальної роботи з етнологією
6. Зв'язок соціальної роботи з медициною.

Основна література: 6, 7, 8

Додаткова література: 1, 16, 26, 29.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Характеристика базових теорій соціальної роботи

Семінар 2-3 Роль теорій соціальної роботи у практичній діяльності соціальних
працівників (4 год).

1. Призначення теорії соціальної роботи. Характеристика класифікацій теорій соціальної роботи.
2. Роль теорії у практичній діяльності. Чинники розвитку теорій соціальної роботи.
3. Загальна характеристика психологічних теорій соціальної роботи.
4. Особливості соціологічних теорій соціальної роботи.
5. Теоретичні засади гуманістично-екзистенційної теорії соціальної роботи.
6. Загальна характеристика комплексних теорій соціальної роботи.
7. Використання теорій у практичній діяльності соціальних працівників

Основна література: 3, 4, 9, 10

Додаткова література: 26, 27, 28, 29, 34

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III

Соціальна робота як професійна діяльність

Семінар 4. Структура соціальної роботи в Україні (2 год.)

1. Характеристика структури соціальної роботи в Україні.

2. Державні організації як суб'єкти соціальної роботи.
3. Недержавні організації як суб'єкти соціальної роботи.
4. Фізичні особи як суб'єкти соціальної роботи.

Основна література: 3, 6, 8,9

Додаткова література: 9, 16, 17,19, 37

Семінар 5. Ресурсне забезпечення соціальної роботи (2 год.)

1. Характеристика ресурсів соціальної роботи.
2. Складові ресурсного забезпечення соціальної роботи.
3. Підходи до класифікації ресурсів соціальної роботи.
4. Офіційні та неофіційні ресурси соціальної роботи.

Основна література: 1, 2, 3, 9

Додаткова література: 2, 3, 7, 12, 14

Семінар 6. Призначення консультування в соціальній роботі (2 год.)

1. Призначення індивідуального консультування в соціальній роботі.
2. Основні різновиди індивідуального консультування.
3. Телефонне консультування в соціальній роботі
4. Перспективи розвитку консультування в соціальних службах України.

Основна література: 3, 9, 10

Додаткова література: 10, 14. 20, 21

Семінар 7. Особливості вуличної соціальної роботи (2 год.)

1. Переваги та обмеження вуличної соціальної роботи.
2. Вулична соціальна робота з дітьми вулиці.
3. Вулична соціальна робота як засіб профілактики ВІЛ/СНІДу серед споживачів ін'єкційних наркотиків.
4. Заклади для організації допомоги вуличним дітям

Основна література: 3, 9, 10

Додаткова література: 10, 14, 20, 21, 24

Семінар 8. Групова робота у практичній діяльності соціальних працівників (2 год).

1. Ознаки класифікації груп у соціальній роботі.

2. Організовані та неформальні групи в соціальній роботі: переваги й недоліки роботи з ними.
3. Характеристика найважливіших етапів організації групової соціальної роботи.
4. Терапевтичні ефекти групи і групової соціальної роботи
5. Перспективи розвитку групової соціальної роботи в Україні.

Основна література: 3, 6, 9, 10

Додаткова література: 10, 13, 26, 27, 28

Семінар 9. Перспективи розвитку самокерованої групової роботи (2 год.)

1. Самокерована групова робота: переваги та обмеження.
2. Етапи розвитку групи самодопомоги. Роль професіоналів у роботі групи самодопомоги.
3. Форми роботи у групах самодопомоги
4. Перспективи розвитку груп самодопомоги в Україні.

Основна література: 3, 6, 9, 10

Додаткова література: 10, 13, 26, 27, 28

Семінар 10. Форми та методи колективного представництва інтересів у громаді (2 год.)

1. Характеристика найефективніших стратегій колективного представництва інтересів у громаді.
2. Лобіювання інтересів соціально вразливих груп у громаді.
3. Проведення представницьких та інформаційних кампаній: спільне й відмінне.
4. Масові заходи як засіб тиску на владу: цивілізовані форми проведення.

Основна література: 1, 2, 5

Додаткова література: 2, 4, 12, 17, 19, 37

Семінар 11. Мережа закладів, які забезпечують безперервність догляду в громаді (2 год.)

1. Основні сутнісні особливості догляду у громаді.
2. Особливості догляду за місцем проживання: комплексний підхід, поєднання формального і неформального догляду.

3. Заклади, які забезпечують безперервність догляду в громаді.
4. Розвиток догляду в громаді в Україні: сучасний стан і перспективи.

Основна література: 1, 2, 5

Додаткова література: 2, 4, 12, 17, 19, 37

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV

Характеристика об'єктів соціальної роботи

Семінар 12. Насильство в сім'ї як комплексна проблема соціальної роботи (2 год.)

1. Насильство як соціальна проблема
2. Загальні підходи та принципи соціальної роботи з проблеми насильства в сім'ї
3. Методи соціальної роботи
4. Організація надання соціальних послуг

Основна література: 1, 6, 7, 8

Додаткова література: 23, 24, 30, 31, 32, 35, 37

Семінар 13 Особливості соціальної роботи з молоддю (2 год.)

1. Молодь як особлива соціально-демографічна група. Поняття «молодь». Вікова характеристика.
2. Стисла характеристика соціально-проблемного «молодіжного поля».
3. Приклади соціальної роботи в Україні з молоддю.
4. Робота різних соціальних агенцій з даною категорією.

Основна література: 1, 6, 7, 8

Додаткова література: 2, 4, 9, 14, 16, 17

Семінар 14. Приклади діяльності соціальних служб щодо людей, які мають функціональні обмеження (2 год.)

1. Люди, які мають функціональні обмеження як особлива соціально-демографічна група. Поняття «люди, які мають функціональні обмеження».
2. Діяльність спеціалізованих соціальних служб з людьми, які мають функціональні обмеження
3. Діяльність громадських організацій
4. Діяльність благодійних фондів

Основна література: 1, 6, 7, 8

Додаткова література: 2, 4, 9, 14, 16, 17

Семінар 15. Особливості надання соціальних послуг особам без постійного місця проживання (2 год.)

1. Бездомність як соціальне становище людини.
2. Об'єктивні та суб'єктивні причини бездомності.
3. Форми та методи роботи з особам без постійного місця проживання.
4. Особливості вуличної соціальної роботи з даною категорією.

Основна література: 1, 6, 7, 8

Додаткова література: 1, 14, 16, 17, 24, 35

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ V

Соціальна робота у різних соціальних інституціях

Семінар 15. Зміст та напрями діяльності центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді (2 год.)

1. Робота з сім'ями, що опинились в складних життєвих обставинах
2. Робота з дітьми та молоддю з функціональними обмеженнями
3. Робота з особами з проблемами алко-, наркозалежності
4. Робота з особами з ВІЛ/СНІД
5. Робота з особами, які повернулись або перебувають в місцях позбавлення волі
6. Робота з особами з проблемою насильства
7. Розвиток волонтерського руху
8. Первинна профілактика у молодіжному середовищі
9. Діяльність клубів за місцем проживання

Основна література: 1, 6, 7, 8

Додаткова література: 1, 2, 4, 6, 16, 17, 24, 31, 32, 35

Семінар 16-17. Соціальна робота неурядових організацій з різними категоріями клієнтів (2 год.)

1. Робота з сім'ями, що опинились в складних життєвих обставинах
2. Робота з дітьми та молоддю з функціональними обмеженнями
3. Робота з особами з проблемами алко-, наркозалежності
4. Робота з особами з ВІЛ/СНІД
5. Робота з особами, які повернулись або перебувають в місцях позбавлення волі
6. Робота з особами з проблемою насильства

Основна література: 1, 6, 7, 8

Додаткова література: 1, 2, 4, 6, 16, 17, 24, 31, 32, 35

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Для самостійної роботи студентам пропонується кілька завдань, що мають підсумовувати знання, отримані при вивченні поточних тем курсу. Теми, що виносяться для самостійної роботи студентів, безпосередньо пов'язані з матеріалом, який вивчається на поточних заняттях. Виконання завдань самостійної роботи вимагає від студента глибокого володіння матеріалом, отриманим під час поточних занять, розвиває вміння самостійно досліджувати проблему шляхом пошуку і аналізу спеціальної літератури з різних галузей знань, розвиває вміння викладати та відстоювати власну точку зору. Завдання виконуються у зошитах для самостійної роботи та подаються на підсумковому занятті відповідного модуля.

Самостійна робота 1. Соціальна робота як теорія, практика та навчальна дисципліна

Скласти таблицю тезаурусу соціальної роботи: соціальна політика, соціальний захист, соціальне забезпечення, соціальний супровід, соціальне обслуговування, соціальні послуги, соціальна допомога, соціальна профілактика, соціальна реабілітація, соціальний працівник, використовуючи не менше трьох джерел на кожне визначення.

автор	поняття	визначення	джерело
-------	---------	------------	---------

Самостійна робота 2. Характеристика базових теорій соціальної роботи

Підготувати відповідь на одне із запитань (за вибором студента):

1. Наведіть і охарактеризуйте оптимальну класифікацію теорій і теоретичних підходів у соціальній роботі.
2. У чому полягають особливості психологічних теорій соціальної роботи.
3. Які основні концепції охоплює теорія ролей. Як їх використовують у соціальній роботі.
4. Проаналізуйте центральну ідею екологічної теорії.
5. Наведіть основні ідеї, в які закорінена соціально-педагогічна теорія соціальної роботи.

Самостійна робота 3. Соціальна робота як професійна діяльність

Розробити тренінгове заняття по роботі з громадою як осередку соціальної роботи з дітьми та сім'ями, вказавши мету та завдання. Тренінгове заняття

розраховане на 3 години.

Самостійна робота 4. Характеристика об'єктів соціальної роботи

Знайти 10 українських сайтів, де містяться відомості з теми «Особливості людей поважного віку», 5 – російських, 5- англomовних та подати їх URL-адреси у вигляді таблиці

Список корисних посилань

Назва сайта	URL-адреса	Що знаходиться

Самостійна робота 5. Соціальна робота у різних соціальних інституціях

Розробити буклет однієї із соціальних агенцій, професійна діяльність якою спрямована на надання послуг різним категоріям клієнтів.

Карту самостійної роботи, де визначено форми академічного контролю, успішність (бали) і термін виконання самостійної роботи студентами, подано у вигляді табл. 6.1.

Таблиця 6.1

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I <i>«Соціальна робота як теорія, практика та навчальна дисципліна»</i>		
Теми 1-2. Теоретичні основи соціальної роботи. Тезаурус соціальної роботи (12 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль, екзамен	5
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II <i>«Характеристика базових теорій соціальної роботи»</i>		
Тема 3-6. Парадигми та теорії соціальної роботи. Психологічні теорії соціальної роботи. Соціологічні теорії соціальної роботи. Комплексні теорії соціальної роботи (16 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль, екзамен	5
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III <i>«Соціальна робота як професійна діяльність»</i>		
Тема 6-10. Сутність та структура соціальної роботи як професійної діяльності. Характеристика методів індивідуальної соціальної роботи. Характеристика методів групової соціальної роботи. Характеристика методів роботи в громаді (12 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль, екзамен	5

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV «Характеристика об'єктів соціальної роботи»		
Тема 11-15. Сім'я, яка опинилась у складних життєвих обставинах. Діти та молодь як об'єкти соціальної роботи. Соціально-психологічний портрет людей, які мають функціональні обмеження. Соціальна робота з мігрантами, біженцями та особами без постійного місця проживання. Особливості соціальної роботи з людьми поважного віку (32 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль, екзамен	5
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ V «Соціальна робота у різних соціальних інституціях»		
Тема 16-18. Структура закладів та установ соціальної сфери. Соціальна робота в системі соціальних служб. Соціальна робота неурядових організацій (18 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль, екзамен	5
<i>Разом: 90 год.</i>	<i>Разом:</i>	25

VII. ІНДИВІДУАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНА РОБОТА

(навчальний проект)

Індивідуальна навчально-дослідна робота є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконання ІНЗД прилюдним захистом навчального проекту.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу «Теорія соціальної роботи» – це вид навчально-дослідної роботи бакалавра, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських, практичних занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Орієнтовна структура ІНДЗ – навчально-педагогічного дослідження у вигляді есе: вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел. Критерії оцінювання та шкалу оцінювання подано відповідно у табл. 7.1 і 7.2.

Таблиця 7.1

Критерії оцінювання ІНДЗ
(навчально-педагогічного дослідження у вигляді есе)

№ п/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження	5 бали
2.	Складання плану есе	2 бал
3.	Аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень в логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання.	15 балів
4.	Дотримання правил наукових публікацій	3 бали
6.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел)	5 бали
Разом		30 балів

Таблиця 7.2

Шкала оцінювання ІНДЗ
(навчально-педагогічного дослідження у вигляді есе)

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	26-30	Відмінно
Достатній	20-25	Добре
Середній	10-19	Задовільно
Низький	0-9	Незадовільно

Вибір варіанту ІНДЗ

ІНДЗ з курсу “Теорія соціальної роботи” має 20 варіантів. Номер обраної теми есе повинен відповідати першій літері прізвища студента.

Таблиця 7.4

№ теми з/п	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Літера	А Б	В Г	Д	Є Е	Ж	З	І Й	К	Л	М	Н	О	П	Р	С	Т У	Ф Х	Ц Ч	Ш Щ	Ю Я

Тематика есе:

1. Вплив теорій на практику соціальної роботи.
2. Класифікація теорій у соціальній роботі.
3. Чинники розвитку теорій соціальної роботи.
4. Теорія систем і сучасна практична соціальна робота.
5. Значення соціально-педагогічної теорії для соціальної роботи.
6. Використання у соціальній роботі теорії ролей.
7. Типовий процес ведення випадку.
8. Перспективи розвитку консультування в соціальних службах України.
9. Роль представництва інтересів клієнтів у сучасній соціальній роботі.
10. Особливості вуличної соціальної роботи з дітьми.
11. Соціальна робота з мігрантами.
12. Перспективи розвитку групової соціальної роботи в Україні.
13. Проведення тренінгів із дорослими людьми.
14. Соціальна робота з біженцями.
15. Практика соціальної роботи з сім'ями, які опинились у складних життєвих обставинах.
16. Особливості соціальної роботи з молоддю.
17. Соціально-педагогічна робота з дітьми з функціональними обмеженнями.
18. Соціально-психологічні основи соціальної роботи з людьми поважного віку.
19. Діяльність неурядових організацій у соціальній сфері.
20. Соціальна робота в системі соціальних служб.

VIII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення студента-бакалавра з дисципліни «Теорія соціальної роботи» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 8.1, табл. 8.2.

Таблиця 8.1

Система оцінювання навчальних досягнень студентів з дисципліни
«Теорія соціальної роботи»

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ п/п	Вид діяльності	Кількість рейтингових балів
2.	Семінарські заняття	187
3.	Модульні контрольні роботи (1, 2, 3,4,5)	125
4.	Самостійна робота	25
5.	Індивідуальне навчально-дослідне завдання	30
6.	Відвідування лекцій	18
7.	Екзамен	40
$385:60=6,42$. Студент набрав X балів; Розрахунок: $X:6,42=XX$ балів. XX балів+бали за екзамен=Загальна кількість балів		

У процесі оцінювання навчальних досягнень студента-бакалавра застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен.
- **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; звіт, реферат, есе.
- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Таблиця 8.2

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські
оцінки ECTS

Підсумкова кількість балів (max – 100)	Оцінка за традиційною системою (4- бальна шкала)	Оцінка за шкалою ECTS
01 – 34	«незадовільно» (з обов’язковим повторним курсом)	F
35 – 59	«незадовільно» (з можливістю повторного складання)	FX
60 – 68	«задовільно»	E
69 – 74	«задовільно»	D
75 – 81	«добре»	C
82 – 89	«добре»	B
90 – 100	«відмінно»	A

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано у табл. 8.3.

Таблиця 8.3

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студента

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента-бакалавра на семінарських заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Реферативні дослідження та есе, які виконує студент за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях (див. п. «Захист творчих проєктів»).

Модульний контроль знань бакалаврів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

У табл. 8.4 представлено розподіл балів, що присвоюються студентам упродовж вивчення дисципліни «Теорія соціальної роботи».

Таблиця 8.4

Система оцінювання навчальних досягнень студентів з дисципліни
«Теорія соціальної роботи»

№ п/п	Вид діяльності	Кількість завдань	Розрахунок	Загальна сума за видами діяльності
1.	Відвідування лекцій	18	18 x 1 бал	18
2.	Відвідування семінарських занять	17	17 x 1 бал	17
3.	Виконання завдання для самостійної роботи	5	5 x 5 балів	25
4.	Робота на семінарському занятті, у тому числі: - доповідь, - виступ, - повідомлення, - участь у дискусії, тощо	17	17 x 10	170
6.	Виконання модульної контрольної роботи	5	5 x 25 балів	125
8.	ІНДЗ	1	1 x 30 балів	30
Максимальна кількість балів з дисципліни		385		

Форма контролю – екзамен. Коефіцієнт з даної дисципліни дорівнює **6,42** ($385 : 60 = 6,42$).

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на семінарських заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

IX. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні*: лекція із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні*: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо), ретроспективний метод.

X. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ презентації теоретичного матеріалу в Power Point
- ✓ роздаткові матеріали для самостійної роботи студента під час практичних занять;
- ✓ контрольні завдання для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- ✓ тести;
- ✓ РКР

XI. ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Сутність поняття «соціальна робота». Взаємозв'язок соціальної політики і соціальної роботи. Предмет та завдання соціальної роботи.
2. Закономірності, функції соціальної роботи.
3. Змістова характеристика соціальної роботи. Принципи соціальної роботи.
4. Зв'язок соціальної роботи з іншими науками та галузями суспільної практики.
5. Соціальна робота як вид професійної діяльності.
6. Зміст соціальної роботи як навчальної дисципліни.
7. Поняття тезаурусу соціальної роботи.
8. Сутність поняття «теорія соціальної роботи». Призначення теорії соціальної роботи.
9. Класифікація теорій соціальної роботи.
10. Характеристика психологічних теорій соціальної роботи
11. Характеристика соціологічних теорій соціальної роботи.
12. Характеристика комплексних теорій соціальної роботи.
13. Психодинамічна теорія соціальної роботи.
14. Напрями розвитку сучасного психоаналізу.
15. Техніки психодинамічної теорії.
16. Біхевіористські і когнітивні теорії соціальної роботи.
17. Гуманістично-екзистенційна теорія соціальної роботи.
18. Системна теорія соціальної роботи.
19. Екологічна теорія соціальної роботи.
20. Використання у соціальній роботі теорії ролей.
21. Соціально-радикальна теорія соціальної роботи.
22. Кризове втручання. Положення теоретичної основи кризового втручання.
23. Методи кризового втручання.
24. Зосереджена на завданні теорія соціальної роботи. Етапи діяльності відповідно до зосередженої на завданні теорії соціальної роботи.
25. Сімейна терапія. Напрями сімейної терапії.
26. Психосоціальна терапія.
27. Соціально-педагогічна теорія соціальної роботи. Компоненти соціально-педагогічної теорії соціальної роботи.
28. Класифікація об'єктів соціальної роботи.
29. Суб'єкти соціальної роботи.
30. Основні напрями соціальної роботи.
31. Функції соціальної роботи.
32. Ресурсне забезпечення соціальної роботи.
33. Ведення випадку в соціальній роботі.

34. Процес ведення випадку. Первинне оцінювання і складання плану догляду.
35. Індивідуальне консультування в соціальній роботі.
36. Специфіка консультування у соціальній роботі. Соціально-психологічне консультування у соціальній роботі.
37. Телефонне консультування в соціальній роботі.
38. Представництво інтересів клієнта в соціальній роботі. Особливості представництва інтересів.
39. Різновиди і стратегії представництва інтересів.
40. Процес індивідуального представництва інтересів.
41. Безпосереднє професійне представництво.
42. Вулична соціальна робота. Призначення вуличної соціальної роботи.
43. Вулична соціальна робота з різними категоріями клієнтів.
44. Ознаки класифікації груп у соціальній роботі.
45. Терапевтичні ефекти групи і групової соціальної роботи.
46. Організація і підготовка групової соціальної роботи.
47. Проведення тренінгів у соціальній роботі. Суть і призначення тренінгової роботи.
48. Особливості соціально-психологічних тренінгів. Навчальні тренінги для соціальних працівників.
49. Самокерована соціальна робота. Особливості груп самодопомоги.
50. Організація самокерованої групової соціальної роботи.
51. Форми роботи у групах самодопомоги.
52. Сутність і типологія громад.
53. Структура громади. Ключові характеристики роботи в громаді.
54. Методи і моделі роботи в громаді.
55. Робота з розвитку громад. Особливості розвитку громади.
56. Характеристика сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах.
57. Порядок соціальної роботи із сім'ями, які опинилися у складних життєвих обставинах: виявлення сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах: соціальне інспектування, соціальний супровід.
58. Функції суб'єктів соціальної роботи по роботі з сім'ями, які опинилися у складних життєвих обставинах.
59. Сутнісна характеристика поняття «дитина», «діти». Стисла характеристика вікової періодизації даної групи.
60. Типологізація дітей за групами ризику.
61. Соціальна допомога та підтримка дітей.
62. Особливості соціальної роботи з дітьми.
63. Сутність поняття “молодь”. Вікова характеристика розвитку особистості.
64. Основні напрямки роботи соціальних працівників з молоддю.

65. Сутність поняття «люди, які мають функціональні обмеження». Напрями, принципи соціальної роботи з даної категорією клієнтів.
66. Форми та методи соціальної роботи з людей з обмеженими можливостями.
67. Соціальна робота з людьми, які мають фізичні та сенсорні обмеження.
68. Соціальна робота з людьми з проблемами психічного здоров'я.
69. Соціальна робота із розумово відсталими клієнтами, інвалідами.
70. Зміст понять «мігрант». Соціальна робота з даною категорією клієнтів.
71. Зміст поняття «біженець». Соціальна робота з даною категорією клієнтів.
72. Зміст поняття «особа без постійного місця проживання». Соціальна робота з даною категорією клієнтів.
73. Особливості соціальної політики щодо осіб поважного віку в Україні.
74. Вікова характеристика зрілості. Соціальні та психологічні проблеми осіб поважного віку та їх зв'язок із віковими психофізіологічними особливостями.
75. Принципи, форми і методи соціальної роботи з клієнтами поважного віку.
76. Функціонування закладів системи соціального обслуговування клієнтів літнього віку.
77. Специфіка та зміст діяльності територіальних центрів в Україні.
78. Основні засади та принципи надання соціальних послуг.
79. Заклади, що здійснюють соціальне обслуговування за місцем проживання особи (вдома).
80. Соціальне обслуговування у стаціонарних інтернатних установах та закладах.
81. Соціальне обслуговування у реабілітаційних установах та закладах.
82. Соціальне обслуговування в установах та закладах денного перебування
83. Соціальне обслуговування в установах та закладах тимчасового або постійного перебування.
84. Соціальне обслуговування у територіальних центрах надання соціальних послуг.
85. Сутність поняття «соціальні служби». Види соціальних служб.
86. Напрями, принципи та завдання діяльності соціальних служб.
87. Зміст надання соціальної допомоги та соціальних послуг у соціальних службах.
88. Характеристика діяльності неурядових організацій в Україні.
89. Види та напрями діяльності неурядових організацій.
90. Зміст надання соціальної допомоги та соціальних послуг неурядовими організаціями. Соціальне замовлення.

ХІІ. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Безпалько О. В. Соціальна педагогіка в схемах і таблицях : навч. посіб. / Безпалько О. В. – К. : Центр учбової літератури, 2003. – 134 с.
2. Безпалько О. В. Соціальна робота в громаді : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закладів] / Ольга Володимирівна Безпалько. – К. : ЦНЛ, 2005. – 176 с.
3. Лукашевич М. П. Теорія і методи соціальної роботи : навч. посіб. / М. П. Лукашевич, І. І. Мигович. – 3-є вид., доп. та перероб. – К. : МАУП, 2013. – 168 с.
4. Лукашевич М. П. Соціальна робота: теорія і практика : навч. посіб. / М. П. Лукашевич, Т. В. Семигіна. – 2-е вид. – К. : Каравела, 2014. – 368 с.
5. Пейн М. Сучасна теорія соціальної роботи / Пейн М. – К. : [б. в.], 2000. – 456 с.
6. Семигіна Т. В. Робота в громаді: практика й політика : навч. посіб. / Семигіна Т. В. – К. : Вид. Дім „КМ Академія”, 2004. – 180 с.
7. Соціальна робота : навч. посіб. / К. М. Левківський, В. Л. Кулініченко, В. Є. Слушаєва та ін. – К. : НТУУ «КПІ», 2011. – 372 с.
8. Соціальна робота: теорії та методи соціальної роботи : у 3-х ч. / Бойко А. М., Бондаренко Н. Б., Брижувата О. С. ; за ред. Т. В. Семигіної, І. М. Григи. – К. : ВД „Києво-Могилянська Академія”, 2004. – Ч. 2. – 224 с.
9. Социальная работа: теория и практика : учеб. пособ. / отв. ред. Е. И. Холостова, А. С. Сорвина. – М. : ИНФРА-М, 2011. – 427 с.
10. Теорії і методи соціальної роботи : підручник для студ. вищ. навч. закладів / за ред. Т. В. Семигіної, І. І. Миговича. – 3-є вид. – К. : Академвидав, 2012. – 328 с.

Додаткова:

1. Актуальні проблеми теорії та практики соціальної роботи на межі тисячоліть : монографія / за ред. А. Й. Капської. – К. : УДЦССМ, 2001. – 344 с.
2. Безпалько О. В. Організація соціально-педагогічної роботи з дітьми та молоддю у територіальній громаді: теоретико-методологічні основи : монографія / Безпалько О. В. ; М-во освіти і науки України ; Ін-т проблем виховання Академії педагогічних наук. – К. : Наук. світ, 2006. – 363 с.
3. Головатий М. Ф. Соціальна політика і соціальна робота : терм.-понятійн. слов. / М. Ф. Головатий, М. Б. Панасюк. – К. : МАУП, 2005. – 560 с.
4. Гончар Л. К. Соціальні послуги на рівні громади для людей з розумовою відсталістю : посібник для дистанційного навчання / Гончар Л. К. ; Благодійне товариство „Джерела”. – К. : [б. в.], 2004. – 80 с.
5. Гуслякова Л. Г. Основы теории социальной работы : учеб. пособ. / Л. Г. Гуслякова, Е. И. Холостова. – М. : ГАСБУ, 1997. – 187 с.
6. Зубкова Т. С. Организация и содержание работы по социальной защите женщин, детей и семьи : учеб. пособ. / Т. С. Зубкова, Н. В. Тимошина. – М. : Академия, 2003. – 224 с.

7. Інформаційні ресурси України: проблеми державного регулювання : монографія / за ред. О. В. Сосніна ; М-во освіти і науки України ; Український ін-т соціальних досліджень. – К. : УІСД, 2002. – 141 с.

8. Карпенко О. Професійна підготовка соціальних працівників в умовах університетської освіти: науково-методичний та організаційно-технологічний аспекти : монографія / Олена Карпенко ; М-во освіти і науки України ; Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – К.-Дрогобичі : КОЛО, 2007. – 369 с.

9. Мережа спеціалізованих формувань центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді (станом на 01.12.2008 р.) / [за ред. В. С. Вовка]. – К. : [Держсоцслужба], 2009. – 15 с.

10. Мигович І. Теорія і методика соціальної роботи / І. Минович, Р. Ісаєв. – Ужгород : [б. в.], 1998. – 27 с.

11. Постанова Кабінету Міністрів України “Про розвиток центрів соціальних служб для молоді” від 03.10.01 р. №1291 // Нормативно-правове забезпечення діяльності центрів соціальних служб для молоді : збірник / упор.: С. В. Толстоухова, А. М. Павленко. – К. : ДЦССМ, 2002. – С. 38–44.

12. Семигіна Т. В. Робота в громаді та місцеве самоврядування : метод. реком. щодо проведення навч. курсу / Семигіна Т. В. – К. : НаУКМА, 2002. – 53 с.

13. Сидоров В. Н. Теория и практика групповой социальной работы : учебно-метод. пособ. : у 2-х ч. – Донецк : ДОЦССМ, 2001. – Ч.1. Исходные концепты групповой социальной работы. – 44 с.

14. Соціальна педагогіка: мала енциклопедія / [Т. Ф. Алексєєнко, Т. П. Басюк, О. В. Безпалько та ін.] ; за ред. І. Д. Зверєвої ; М-во освіти і науки України, Ін-т проблем виховання АПН України. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 336 с.

15. Соціальна термінологія : словник-довідник / П. М. Василенко, В. С. Васильченко, В. М. Галицький, П. В. Швець. – К. : Знання України, 2007. – 368 с.

16. Соціальна робота в Україні : навч. посіб. / І. Д. Зверєва, О. В. Безпалько, С. Я. Харченко ; за заг. ред. І. Д. Зверєвої, Г. М. Лактіонової. – К. : Наук. світ, 2003. – 233 с.

17. Соціальна робота з дітьми, молоддю, жінками, різними категоріями сімей : аналітичний звіт щодо діяльності центрів соціальних служб для молоді / упор. Р. Г. Драпушко, С. В. Толстоухова, О. К. Шатохіна, Л. І. Шамрай. – К. : [б. в.], 1999. – 140 с.

18. Соціальна робота : короткий енциклопедичний словник : [в 7 ч.] / [В. П. Андрущенко, В. П. Бех, В. А. Башкірєв та ін.] ; за ред. С. В. Толстоухової. – К. : ДЦССМ, 2002. – Ч. 4. – 536 с.

19. Соціальна робота в територіальній громаді м. Києва: досвід 2004 року : нариси практиків / під ред. К. С. Шендеровського, І. Я. Ткач, К. В. Савченко. – К. : КГМЦССМ, 2004. – 217 с.
20. Социальная работа : словарь-справочник / сост. Е. П. Агапов, В. И. Агапов, В. Д. Альперович и др. ; под. ред. В. И. Филоненко. – М. : Контур, 1998. – 480 с.
21. Социальная работа : ученик для студентов вузов / под общ. ред. В. И. Курбатова. – Ростов н/Д. : Феникс, 2000. – 576 с.
22. Социальная работа и здравоохранение: 200 основных терминов по-английски и по-русски / [Григорьева Н. С., Соловьев А. В., Чубарова Т. В.] ; под общ. ред. Н. С. Григорьевой. – М. : Альфа-Принт, 1996. – 50 с.
23. Соціальні служби – родині: розвиток нових підходів в Україні / за ред. І. М. Григи, Т. В. Семигіної. – К. : [б. в.], 2002. – 128 с.
24. Соціальний супровід сімей, які опинились в складних життєвих обставинах : метод. посіб. / [І. Д. Зверєва, З. П. Кияниця, В. О. Кузьмінський та ін.] ; за ред. І. Д. Зверєвої. – К. : Держсоціслужба, 2006. – 104 с.
25. Створення та соціальний супровід прийомних сімей і дитячих будинків сімейного типу : навч.-метод. комплекс / [Г. М. Лактіонова, Ж. В. Петрочко, А. В. Калініна та ін.] ; за ред. Г. М. Лактіонової, Ж. В. Петрочко. – К. : Наук. світ, 2006. – 270 с.
26. Теория и методика социальной работы : учеб. пособ. : у 2-х ч. – М. : Союз, 1994. – Ч. II. – 199 с.
27. Теория и практика социальной работы: отечественный и зарубежный опыт : у 2-х ч. / ред. Т. Ф. Яркіна. – М.-Тула : [б. и.], 1993. – Ч. I. – 460 с.
28. Теория и практика социальной работы: отечественный и зарубежный опыт : у 2-х ч. / ред. Т. Ф. Яркіна. – М.-Тула : [б. и.], 1993. – Ч. II. – 390 с.
29. Теория и методика социальной работы : краткий курс / под ред. В. И. Жукова. – М. : Союз, 1994. – 192 с.
30. Технології соціально-педагогічної роботи : навч. посіб. / за заг. ред. А. Й. Капської. – К. : [б. в.], 2000. – 372 с.
31. Трубавіна І. М. Соціально-педагогічна робота з неблагополучною сім'єю : навч. посіб. / Трубавіна І. М. – К. : [б. в.], 2002. – 132 с.
32. Трубавіна І. М. Методи вивчення сім'ї / І. М. Трубавіна, Н. А. Бугаєць. – К. : [б. в.], 2001. – 76 с.
33. Фирсов М. В. История социальной работы в России : учеб. пособ. для студ. / Фирсов М. В. – М. : ВЛАДОС, 2001. – 256 с.
34. Фирсов М. В. Теория социальной работы : учеб. пособ. для студ. высш. учеб. заведений / М. В. Фирсов, Е. Г. Студенова. – М. : ВЛАДОС, 2001. – 432 с.
35. Форми і методи соціальної роботи в системі центрів соціальних служб для молоді / за заг. ред. С. В. Толстоухової, І. М. Пінчук. – К. : УДЦССМ, 2000. – 128 с.

36. Холостова Е. И. Становление теории социальной работы / Холостова Е. И. – М. : [б. и.], 1999. – 58 с.

37. Шендеровський К. С. Взаємодія соціальних служб для молоді та громадських, благодійних організацій щодо задоволення потреб дітей, молоді, різних категорій сімей в м. Києві / К. С. Шендеровський // Проблеми педагогічних технологій : зб. наук. пр. / Волинський державний університет імені Лесі Українки. – Луцьк : Волинський академічний дім, 2004. – Вип. 3–4. – С. 63–72.

38. Шмелева Н. Б. Формирование и развитие личности социального работника как профессионала : учеб. пособ. / Наталья Борисовна Шмелева. – М. : Дашков и К, 2006. – 194 с.

Робоча програма навчального курсу
"ТЕОРІЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ"

Укладач: *Тимошенко Наталія Євгенівна*, кандидат педагогічних наук, викладач кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Інституту людини Київського університету імені Бориса Грінченка